

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaalteaduskond
Ühiskonnateaduste instituut

Maarja-Liisa Aasna

**Diskussioon lastetoetuste ja vanemapuhkuste
teemadel Eestis aastatel 2009-2013 Eesti kolme
suurema päevalehe kajastusel**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Mare Ainsaar

Tartu 2014

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. PEREPOLIITIKA	5
1.1. Perepoliitika mõiste ning muutused vanemapuhkustes ja lastetoetustes Eestis aastatel 2009-2013.....	5
1.2. Poliitiliste otsuste tegemise protsess	10
2. UURIMISKÜSIMUSED.....	12
3. METOODIKA JA ANDMED.....	13
3.1. Andmed	13
3.2. Kontentanalüüs	13
4. TULEMUSED.....	15
4.1. Autorid	15
4.2. Lastetoetused	15
4.3. Vanemapuhkused.....	20
5. ARUTELU	26
KOKKUVÕTE.....	27
KASUTATUD KIRJANDUS	28
LISA 1. ANALÜÜSIKS KASUTATUD ARTIKLID	34

ABSTRACT

Child benefits and parental leave in the three themes of the Estonian daily newspaper is are the most topical, it also shows the threads for the recognition of the figures. It can be concluded that both of these subjects are topical in Estonian society. These two measures are the most important in the area of family policy, which one also being financially quite bulky.

The empirical study is based on the media coverage recognised in the field of child benefits and the articles. Assuming that all of the important changes in the Estonian family policy measures to consider also the recognition in the media. Sources used were two articles concerning the selected topic from the period 2009-2013, published in three major Estonian newspapers (Eesti Päevaleht, Postimees and Õhtuleht).

To find the home page of the newspaper used the writings in the search form. Keywords, according to which I was looking for articles, were the „grants“, „family policy“, „parental benefits“, „mother's salary“, „mother's holiday“, „support“, „support quarter“, „paternity leave“, and „maternity leave“, which became the basis of the selected work. I also used articles collected by Eva-Liisa Kesselmann, adding those to the articles from the year 2013.

Through the years the most active were politicians, writers journalists covering ideas. In 2010 the writers were more active members of the Riigikogu. In summary, analysts were less active writers and scholars, including Members of Parliament in 2011, and in 2010 was less active in the press.

In total three major daily newspapers published 12 child benefits articles during the years 2009-2013. The articles are presented in chronological order of incorporation. Often discussed in Estonia the three largest daily newspapers of parental leave on 18 times. Specifically, often discussed in the years 2009-2013 were maternity leave on two occasions, as well as paternity leave and parental benefits two times on 14 occasions.

Analytical summary of the work carried out during the period 2009-2013, gives a comprehensive overview of this period and will help to create a clearer picture of the child benefits and parental leave, and the discussion of these measures and by arguments used.

SISSEJUHATUS

Käesolev töö analüüsib lastetoetuste ja vanemapuhkuste alast diskussiooni Eesti perepoliitikas aastatel 2009-2013. Teema valikul sai määravaks see, et lastetoetuste ja vanemapuhkuste temaatika on Eesti ühiskonnas aktuaalne ning need kaks meetet vajavad tähelepanu, kuna on ühed rahaliselt mahukaimad tegevused Eesti perepoliitikas. Varasemalt on Eesti perepoliitika arengut hästi analüüsitud, näiteks Mare Ainsaare (2002) artiklis „Eesti perepoliitika eesmärgid, tegelikkus ja tulemused 1993-2001 aastatel“. Perioodist 2009-2013 puuduvad kokkuvõtavad analüüsid, selle tühimiku soovib käesolev bakalaureusetöö täita.

Uurimuses kasutan allikmaterjalina meedia-tekste, sest Eesti meedia kajastab perepoliitika teemasid suhteliselt põhjalikult ja mitmekülgelt. Sama meetodit on varasemalt kasutanud ka Mare Ainsaar (2002), kes kirjutas, et meedia rolliks on olla informatsiooni edasikandja, teema analüüsija ning lahenduste otsija, avaliku arvamuse mõjutaja aga ka probleemi püstitaja.

Töö koosneb viiest osast. Esimene osa baseerub kirjandusel ning annab lühikese teoreetilise tausta selle kohta, mis on perepoliitika, millised on selle osad Eestis ning milline on (sotsiaal) poliitliste otsuste tegemise protsess. Teine osa toob veelkord välja probleemipüstituse. Kolmas osa kirjeldab analüüsi metoodikat. Neljandas osas esitatakse tulemused diskussiooni kohta lastetoetuste ja vanemapuhkuste teemadel Eestis aastatel 2009-2013. Viimases osas esitatakse arutelu. Töö lõpeb kokkuvõttega.

Töö autor tänab bakalaureuse töö juhendajat, Mare Ainsaart igakülgse abi eest töö valmimisel.

1. PEREPOLIITIKA

1.1. Perepoliitika mõiste ning muutused vanemapuhkustes ja lastetoetustes Eestis aastatel 2009-2013

Perepoliitika on sotsiaalpoliitika üks valdkondi. Perepoliitika mõistel on palju erinevaid definitsioone ning seetõttu on raske määratleda ühte ja õiget tähendust. Sageli peetakse perepoliitika all silmas peamiselt lastega peredele suunatud meetmeid. Gornicku järgi (1997), võib perepoliitikaks lugeda kõiki riigi tegevusi, mille sihtrühmaks on lastega perekond (Gornick 1997, viidatud Ainsaar 2000 kaudu).

Eristatud on ka otsesest ja kaudset perepoliitikat (Kammerman ja Kahn 1978, Nobile 1994, viidatud Ainsaar 2000 kaudu). Otseses perepoliitikas on poliitika eesmärgiks ja objektiks lapsed ja nende heaolu suurendamine ning meetmeteks on erinevad peretoetused, lastepäevahoiu ning muud teenused (Ainsaar 2000). Kaudse perepoliitika objekt ei ole alati otseselt lastega perekond, kuid lastega perekond jääb kaudse perepoliitika mõjusfääri, näiteks mõjutab hariduspoliitika kaudselt perekonna toimetulekut ja igapäevaelu.

Kuna käsitlen töös diskussiooni kahe perepoliitika meetme (lapsetoetus ja vanemapuhkus) muutmise ettepanekute üle, selgitan ka neid mõisteid.

Lapsetoetus on igakuiselt makstav peretoetus, millele on Eestis õigus igal lapsel sündimisest kuni 16-aastaseks saamiseni. Lapsel, kes õpib põhikoolis, gümnaasiumis või põhihariduse baasil kutseõppeasutuses või kes on põhihariduseta ja õpib kutseõppeasutuses, on õigus lapsetoetusele kuni 19-aastaseks saamiseni. 19-aastaseks saamisel makstakse toetust jooksva õppeaasta lõpuni [RT I, 02.07.2013, 1,- jõustunud 01.09.2013]. Lapsetoetust makstakse 2014. aastal pere esimese ja teise lapse kohta kahekordses lapsetoetuse määras, kolmanda ja iga järgmise lapse kohta kaheksakordses lapsetoetuse määras [RT I, 22.12.2012, 14 - jõustunud 01.07.2013]. See tähendab, et esimese ja teise lapse kohta on toetuse suurus kahekordses määras 19,18 eurot, kolmanda ja iga järgneva lapse kohta kuuekordses lapsetoetuste määras 57,54 eurot. Esimesele ja teisele lapsele makstav lapsetoetus ei ole muutunud alates 2004.aastast. Alates 2007.aastast on tõusnud aga kolmandale lapsele makstav toetus.

Vanemapuhkuste rühma kuuluvad rasedus- ja sünnituspuhkus, lapsehoolduspuhkus ning isapuhkus.

Varasemalt on uuritud Eesti perepoliitikat näiteks Ainsaare (2002) artiklis „Eesti perepoliitika eesmärgid, tegelikkus ja tulemused 1993-2001 aastatel“. Artiklis tuuakse aastate kaupa välja, millised muutused olid perepoliitikas 1993 – 2001. Artikli autor leidis, et üldise peresõbraliku poliitika toetamine riigi poolt jäi vaadeldud perioodi jooksul suhteliselt muutumatuks või 1993.aastaga võrreldes isegi halvenenud. Perepoliitilised meetmed olid suunatud vaesuse vähendamisele ja suuremas vaesuseriskis elavatele peredele, samuti toetati suhteliselt rohkem ka üksikvanemaga peresid. Vaatamata sellele, et peretoetuste väärtus keskmise palgaga võrreldes langes, paranes lastega perede majanduslik olukord. Pere toimetulekul oli oluliseks teguriks vanema töötamine.

Maailmapanga vanemökonomist Arvo Kuddo kirjutas (2001) artiklis „Sotsiaalpoliitikaga vaesuse vastu 1“, et Eestil tuleb varem või hiljem teha poliitiline valik tulupoliitika põhimõtete muutmiseks. Riik peab suurendama pere tegelikku majanduslikku olukorda arvestavaid toetusi, võttes aluseks leibkonna sissetuleku, varalise olukorra ja pere koosseisu. Sotsiaaltoetuste osas domineerivad Eestis valdavalt universaalsed lastetoetused. Peale selle on kõigil Eestis seaduslikult elaval madala sissetulekuga elanikel õigus taotleda minimaalset tulutaset tagavat toimetulekutoetust. Et kõikide universaalse iseloomuga lastetoetuste üheaegseks tõstmiseks puudub riigil raha, on otstarbekam suurendada eelkõige neid lastetoetusi, mis on enam seotud vähemkindlustatud osaga rahvastikust, see tähendab väikeste lastega noorte perede, paljulapseliste perede ja üksikvanemate toetusi. Eestis puudub riiklik poliitika, mis aitaks aktiivsete meetmete jm poliitika kaudu tuua vähekindlustatud isikud välja vaesusest. Vähekindlustatute sõltuvus riigi toetustest on suur, see võib soodustada ülalpeetavuse mentaliteeti. Toetused on äärmiselt passiivse iseloomuga ja piirduvad rahaliste väljamaksetega kõigile, kes mahuvad küllaltki liberaalsete toetuse määramise kriteeriumide alla.

Lastetoetuste ja vanemahüvitise teemasid on käsitletud ka Praxise uuringus 2009. aastal „Vanemahüvitis: kasutamine ning mõjud tööturu- ja sündimuskäitumisele 2004–2007“. Võrk, jt (2009) uurisid vanemahüvitise mõju tööturu- ja sündimuskäitumisele. Lastetoetuste teemat on varasemalt käsitletud näiteks raamatus „Laste- ja perepoliitika Eestis ja Euroopas“.

Lastetoetuste teemat on uurinud Tartu Ülikooli sotsioloogia lektor Trumm (2010) ning Tartu Ülikooli sotsiaalpoliitika dotsent Kutsar (2010) artiklis „Laste ja lastega perede vaesuse vähendamine rahaliste peretoetuste abil“. Artiklis leiti, et tuleks senisest suuremat tähelepanu tuleks pöörata lastetoetuste süsteemile. Kuna lastetoetus mõjutab kõige tugevamalt lastega perede vaesust, võiks abi olla lastetoetuse suurendamisest ja/või paremast sihitusest. Selgust pole selles, kas lastetoetus peab jätkuvalt olema kõigile lastele võrdne: kuigi enamikus Euroopa Liidu liikmesriikides rakendatakse universaalsuse printsiipi, on paljudes riikides rakendatud vajaduspõhiseid toetusskeeme. Autorid väidavad, et lastetoetuse senisest paremaks sihitamiseks on mitmeid võimalusi, näiteks võib loobuda lastetoetuse maksimisest teatud sissetulekutasemest kõrgema sissetulekuga peredele ning vabaneva raha arvel suurendada madalama sissetulekuga perede toetusi või luua tagasihoidliku universaalse lastetoetuse kõrvale täiendav lisatoetuse mehhanism, nagu seda rakendatakse Küprosel, Itaalias ja Portugalis. Võib eeldada, et täiendav lastetoetus võib toimetulekuraskustes peredele mõjuda toimetulekutoetusest vähem stigmatiseerivalt. Iga poliitiline otsus, mis materiaalselt ebavõrdsust vähendab, võib otseselt või kaudselt vähendada lastega perede vaesusriski (Trumm, Kutsar 2010).

Trumm (2009) tõdeb uuringuraportis „Perede rahaline toetamine Euroopa Liidus 2007.aastal“, et perepoliitika kujundamine ja konkreetsete meetmete rakendamine konkreetsetes riigis sõltub selle riigi demograafilisest ja sotsiaal-majanduslikust olukorrast ning peredele ja lastele iseloomulikest probleemidest. Kõige otsesemalt sõltub perepoliitika vajadus mõjutatava sihtrühma (lapsed ja lastega pered) suurusel. Eestis on väiksem pere- ja lastetoetuste otsene sihtgrupp ning sellest tulenev vajadus perepoliitika järele. Uuringuraportis tuuakse välja perede rahaline toetamine Eestis Euroopa Liidu liikmesriikide taustal, raportist selgub, et Eesti paistab eelkõige silma riikliku sotsiaalkaitse süsteemi erakordselt madala rahastamatuse tõttu, sest poliitikas määrab tulu ära teostamise võimalused. Eesti tänase perepoliitika suurim eripära Euroopa Liidu liikmesriikide taustal seisneb peamiselt 2004.aastal rakendatud vanemahüvitise süsteemis, mis annab keskmise sissetulekuga peredele võimaluse saada nende varasema sissetulekuga võrdset tulu.

Erinevalt kõrge vanemahüvitisest on Eestis peredele makstavad lastetoetused väga madalad, olles kõrgemad üksnes Lõuna-Euroopa riikides ning Lätis, Sloveenias ja Bulgaarias makstavatest toetustest. Ka lastetoetuse maksimise periood on Euroopa Liidu keskmisest tasemest madalam (Trumm 2009).

Samuti kirjutab Trumm (2009), et Eesti peretoetuste kaudset tulemuslikkust laste vaesuse leevendamise ja sündimuse suurendamisel võib märgata selles, et laste suhtelise vaesuse määr on Eestis Euroopa Liidu keskmisest tasemest mõnevõrra kõrgem, kuid on siiski märgatavalt madalam teiste Kesk- ja Ida-Euroopa riikidega võrreldes.

Praxise analüütik Vörk (2009) on vanemahüvitise osas seisukohal, et hüvitis on naistele motivatsiooniks enne lapse saamist töötada. Nii tagavad naised peale lapse saamist kõrgema sissetuleku. Vanemahüvitis on oluliselt mõjutanud naisi, kes teenivad head palka, sest nad on lisaks esimesele lapsele hakanud saama ka rohkem teisi ja kolmandaid lapsi. Kui naine saab lapsed väiksema vahega kui on kaks ja pool aastat, makstakse talle hüvitist varasema kõrgema palga järgi.

Vanemapuhkuste teemat on käsitleti 2013.aastal Poliitikauuringute keskuse Praxis uuringu aruandes „Eesti vanemapuhkuste süsteemi analüüs“ (Biin, Karu, Masso, Veldre 2013). Analüüsis keskendutakse Eesti vanemapuhkuste süsteemile, mis hõlmab rasedus- ja sünnituspuhkust, lapsendaja puhkust, lapsehoolduspuhkust, isapuhkust, lapsepuhkust ja tasustamata lapsepuhkust.

Muutusi perepoliitika meetmetes võib analüüsida ka seaduste alusel. Peretoetuste liike peretoetuste seaduse järgi on Eestis üheksa: sünnitoetus, lapsetoetus, lapsendamistoetus, lapsehooldustasu, üksikvanema lapse toetus, ajateenija lapse toetus, elluastumistoetus, seitsme- ja enamalapselise pere vanema toetus ning eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetus. 2013. aasta juulist lisandus vajaduspõhine peretoetus. Lisaks kehtib peredele alates teisest lapsest maksusoodustus. Vanemlusega on seotud ka mitmed puhkused ning nende eest makstavad tasud.

Eesti Haigekassa kodulehe (<http://www.haigekassa.ee/kindlustatule/hyvitised/synnitushyvitis>) olevatele andmetele tuginedes on rasedus- ja sünnituspuhkust õigus saada sünnituslehe alusel ainult töötajana ravikindlustatud naistel. Sünnituslehte on õigus saada rasedus- ja sünnituspuhkusele jäämisel kuni 140 päeva. Sünnituspuhkusele on võimalik jääda 30–70 päeva enne eeldatavat sünnitamise kuupäeva. Jäädes sünnituspuhkusele hiljem, peab arst või ämmaemand vähendama vastavalt ka sünnituslehe kestust, mis läbi kahaneb hüvitis nende päevade võrra, mille võrra hiljem sünnituslehele jäädi. Hüvitist makstakse sünnituslehele

märgitud töö- või teenistuskohustustest vabastuse esimesest päevast alates ning ühe kalendripäeva eest 100%.

Vanemlusega on seotud ka vanemahüvitise teema. Sotsiaalkindlustuse koduleheküljel (<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/vanemahuvitis/>) olevatele andmetele tuginedes, on vanemahüvitise seaduse eesmärk hüvitada väikelapse kasvatamise tõttu saamata jäänud tulu. Õigus vanemahüvitisele on last kasvataval vanemal, kellel on kuni lapse 70 päeva vanuseks saamiseni õigus hüvitisele. Pärast lapse 70 päeva vanuseks saamist võivad vanemad kasutada õigust hüvitisele kordamööda. Vanemahüvitise suurus sõltub 100% eelnevast töötasust.

Vanemahüvitise juures tuleks tähelepanu pöörata ka isapuhkusele. Kümne tööpäeva pikkust isapuhkust on isadel olnud võimalik kasutada 2002. aastast. Tuginedes samuti Sotsiaalkindlustusameti kodulehekülje andmetele, oli alates 1.jaanuarist 2009 kuni 31. detsembrini 2012 isal küll õigus saada isapuhkust, kuid puhkusepäevi riigieelarvest ei hüvitatud. Tasustatud isapuhkuse jõustumine on seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2011-2015 pere- ja tööelu ühitamise võimaluste edasiarendamisega, mille raames on ette nähtud tasustatud isapuhkuse taastamine. 2009.aastal kaotati palgaline isapuhkus, kuid alates 2013.aastast taastati tasuline isapuhkus. Sotsiaalkindlustusameti kodulehekülje andmetele tuginedes (<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/isapuhkus-ja-lapsepuhkus>) on alates 2013.aastast taastatud isapuhkuse maksmine riigieelarvest. Isapuhkust saavad isad võtta perioodil, mis vahetult eelneb ja järgneb lapse sünnile. Isal on õigus saada kokku kümme tööpäeva isapuhkust, mida võib võtta ka osade kaupa. Seejuures peavad kõik puhkuse osad jääma neljakuulisesse perioodi, mis algab kaks kuud enne arsti või ämmaemanda määratud eeldatavat sünnituse tähtpäeva ja kestab kaks kuud pärast lapse sündi.

Kuni 31.detsembrini 2012 on lapsepuhkuse tasu 4,25 eurot päevas. Lapsepuhkust on õigus saada kas emal või isal, kes kasvatab alla 14-aastast last. Emal või isal, kellel on üks või kaks alla 14-aastast last, on õigus igal kalendriaastal kolme tööpäeva pikkusele lapsepuhkusele. Emal või isal, kellel on vähemalt kolm alla 14-aastast last või vähemalt üks alla 3-aastane laps, on õigus kuue tööpäeva pikkusele lapsepuhkusele kalendriaastas. Õigus lapsepuhkusele on ka lapse eestkostjal ja isikul, kellega on sõlmitud lapse perekonnas hooldamise leping (Sotsiaalkindlustusamet).

Sotsiaalkindlusameti kodulehekülje andmetele tuginedes näeme, et alates 2013. aastast

suurenes lapsepuhkuse päevade eest makstav tasu. Lapsepuhkuse tasu arvutatakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud töötasu alammäärast, mis käesoleval ajal on 320 eurot kuus. Lapsepuhkuse päevatasu suurus on ühele tööpäevale vastav tasu kuu töötasu alammäärast.

2013. aastal muutis valitsus seadust, mille kohaselt vanemahüvitis ei piira töötamist. Töötajal on lapsehoolduspuhkuse aja eest õigus saada hüvitist vastavalt vanemahüvitise seadusele ja lapsehooldustasu vastavalt riiklike peretoetuste seadusele.

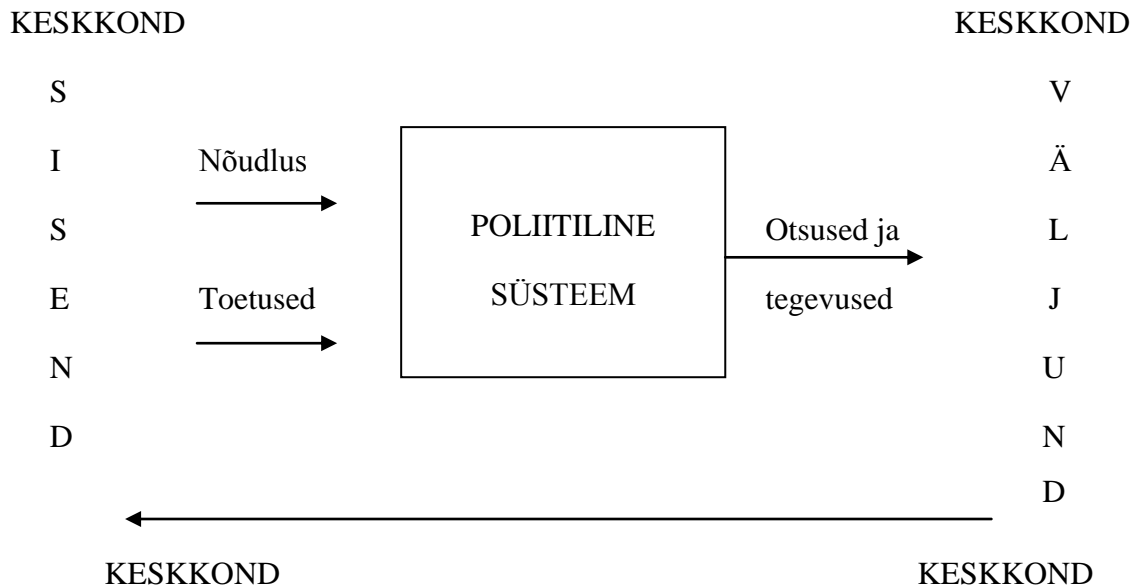
1.2. Poliitiliste otsuste tegemise protsess

Weimer ja Vining (1991) on arvamisel, et analüütikud, avalikku poliitikat mõjutavad analüütikud, peaksid tundma poliitilise keskkonna olemust. Nad peavad tundma sihtrühma, kellele on suunatud valimiste kampaaniad, avaldatud artiklid meedias ning teadma ka kuidas inimesed võivad reageerida. Weimer ja Vining (1991) toovad oma raamatus välja poliitika protsessi kaks faasi, milleks on otsuse vastuvõtmine ja rakendamine. Strateegilise otsuse vastuvõtmisfaas algab poliitilise ettepaneku välja töötamisega ja lõppeb seadusandliku õigusaktiga.

Riigikogu kodulehe andmetel algab Eestis seaduse vastuvõtt eeltööga, et seaduseelnõu jõuaks Riigikokku, kus seda arutama hakatakse. Töötatakse välja seaduseelnõu kontseptsioon, struktuur, seaduse reguleerimisala, valmistatakse ette esialgne tekst ning määratletakse mõisted. Seejärel toimub seaduseelnõu arutelu algatamine Riigikogus. Seaduseelnõu saab Riigikogus algatada ainult Riigikogu liige, fraktsioon, komisjon või Vabariigi Valitsus.

Seaduseelnõu menetlemiseks määrab Riigikogu juhatuse juhtivkomisjoni. Peale seisukohavõttu esitab juhtivkomisjon seaduseelnõu arutamisele Riigikogu täiskogule. Seaduseelnõu arutelusid Riigikogu istungil nimetatakse lugemisteks. Kokku peab seaduseelnõu läbima kolm lugemist.

Teostamisfaas algab siis, kui otsus on tehtud ja jätkub kuni otsus on rakendatud või ei ole kehtetuks kuulutatud.

JOONIS 1. Poliitika kujundamise protsess (Easton 1979, viidatud Zimmerman 1995, lk 160 kaudu).

Jooniselt 1 on näha, et poliitilise süsteemi sisenditeks on nõudlus ja toetus, väljundiks on aga poliitilisse süsteemi otsused ja tegevused. Väljundist algab protsess uuesti. Sisendid on mõjutatud keskkonnast. Nad võivad esineda erinevas vormis nagu teavitamine, rahastamine, energia panustamine ja häälte andmine. Sisendid annavad informatsiooni muutuste kohta keskkonnas, millele süsteem peab vastama ja kohanema. Näiteks süsteemi sisendid võivad sõltuda usaldusest – hinnangutest ja arvamusküsitlustest. Süsteemi sisendid võivad mõjutada poliitilist süsteemi (Easton 1979, viidatud Zimmerman 1995 kaudu).

Seega võib öelda, et poliitikat kujundavad osapooled, kellel on rohkem informatsiooni, mida siis kas isiklikest või ühiskonna huvidest lähtuvalt kasutada. Poliitikat kujundavad erinevad osapooled, inimeste positsioonid, nende huvid ja seisukohad, aga ka poliitika kujunemise keskkond, milleks võib olla näiteks avalik arvamus. Avalik arvamus kujundab inimeste arvamusi ja hoiakuid ühiskonnas.

2. UURIMISKÜSIMUSED

Lastetoetuste ja vanemapuhkuste teemad on Eesti poliitikas aktuaalsed ning varasemalt on Eesti perepoliitika arengut hästi analüüsitud (vt eelmine peatükk). Perioodist 2009-2013 puuduvad kokkuvõtvad analüüsid. Valisin ajavahemiku 2009-2013, et anda ülevaade lastetoetuste ja vanemapuhkuse alast diskussioonist kui Eesti perepoliitikas selle perioodi kõige aktuaalsematest teemadest.

Töö eesmärgiks on analüüsida lastetoetuste ja vanemapuhkuse alast diskussiooni Eesti perepoliitikas aastatel 2009-2013 Eesti kolmes suuremas päevalehes (Eesti Päevaleht, Õhtuleht ning Postimees). Lähtuvalt eesmärgist otsib töö vastuseid järgmistele uurimisküsimustele:

1. Kui palju kajastati kolmes Eesti suuremas päevalehes (Eesti Päevaleht, Õhtuleht ning Postimees) lastetoetuste ja vanemapuhkuste teemasid 2009-2013? Eeldan, et kajastuste arv näitab kaudselt ka teema olulisust erinevatel aastatel.
2. Kes olid meedias aastatel 2009 – 2013 aktiivsemad kirjutajad ning mille eest seisid? See analüüs näitab nende teemade kõige aktiivsemaid eest-kõnelejaid ning peamisi argumente poliitika kujundamisel.

Antud küsimustele otsitakse vastuseid kvantitatiivse kontentanalüüsi meetodi abil.

3. METOODIKA JA ANDMED

3.1. Andmed

Nagu teoreetilises osas mainisin, kujundavad poliitikat erinevad osapooled, inimeste positsioonid, nende huvid ja seisukohad, aga ka poliitika kujunemise keskkond, milleks võib olla näiteks avalik arvamus. Avalik arvamus kujundab inimeste arvamusi ja hoiakuid ühiskonnas.

Uurimuse empiiriliseks aluseks on meedias kajastatud lastetoetuste ja vanemapuhkuste alased artiklid. Eeldasin, et kõik olulisemad muutused Eesti perepoliitika meetmetes leiavad kajastamist ka meedias. Allikatena kasutasin ajavahemikus aastatel 2009-2013 kolmes suuremas päevalehes (Eesti Päevaleht, Õhtuleht ja Postimees) avaldatud artikleid, mis käsitlesid kahte valitud teemat.

Kirjutiste leidmiseks kasutasin ajalehtede kodulehe olevat otsingumootorit. Märksõnad, mille järgi artikleid otsisin, olid „toetused“, „perepoliitika“, „vanemahüvitis“, „ema palk“, „ema puhkus“, „lasterikaste toetus“, „kvartalitoetus“, „isapuhkus“, „raseduspuhkus“ ja „sünnituspuhkus“, mis said valitud lähtuvalt töö teemast. Kasutasin ka Eva-Liisa Kesselmanni poolt Postimehe artiklite kogu, millele lisasin 2013. aasta artiklid.

Lõplikuks analüüsiks valisin artiklid sisu järgi, mis kajastasid lastetoetuste ja vanemapuhkuste teemat. Välja jätsin repliigid ja päevakajastused, mis olid lühikesed - mõne rea või ühe lõigu pikkused ning millest ei olnud võimalik analüüsiks materjali võtta (näiteks päevakajastus „Jätke emapalk alles!“ ning repliik „Lastetoetusest Eestis ja Taanis“). Kokku jäi sisuanalüüsiks 32 artiklit (LISA 1).

3.2. Kontentanalüüs

Sisu- ehk kontentanalüüsi kasutatakse meedias mitmesuguse materjali sisu ja vormi hindamiseks valitud karakteristikute alusel. Sisuanalüüsi kasutatakse ka meediatekstide uuringul. Meetodi aluseks on teksti kvantifitseerimine või kvalitatiivne analüüs. Sisuanalüüsi eeliseks on võimalus teha uuringuid valmis tekstide põhjal. Näiteks ajalehe või ajakirja lugude

temaatiline jaotus jms. Meetod lubab välja selgitada pika aja jooksul ilmnevad tendentsid (Kidron 2008).

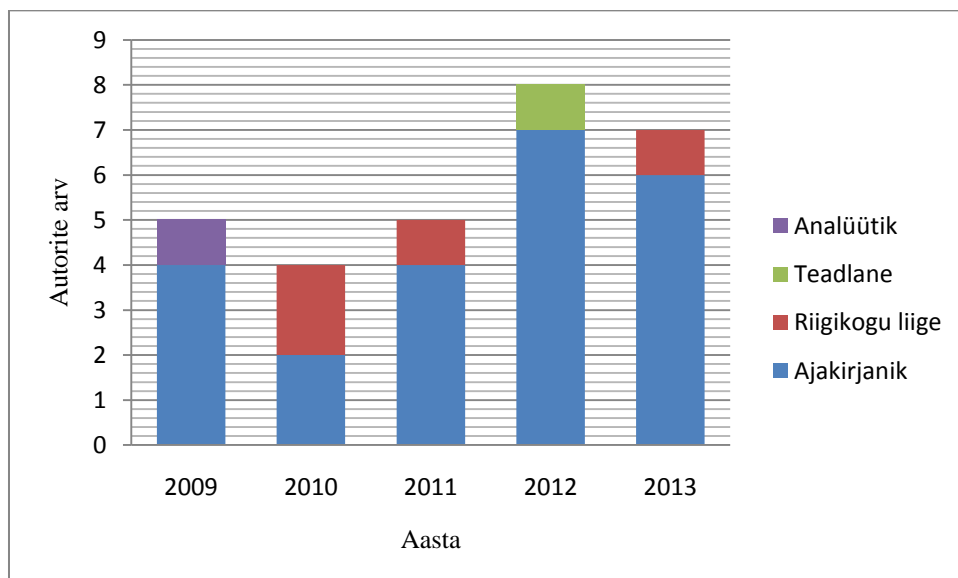
Sotsiaalteaduslike uuringute kontekstis on kvantitatiivne lähenemine seotud põhiliselt sellega, et andmed kogutakse standardiseeritud, uurija poolt konstrueeritud indikaatorite abil ning analüüsitakse statistilisi meetodeid kasutades (Tooding 2007).

Käesolevas töös analüüsi artiklites kasutatud argumente induktiivsel meetodil, see tähendab ilma eelnevate kategooriateta. Artiklite jaotasin kaheks: need, mis käsitlesid lastetoetusi ning vanemapuhkuse teemasid käsitlevad artiklid. Artiklite sisus analüüsisin selle järgi, kes ütles ja/või tahtis? midagi ja mida ütles ja/või tahtis? ning perepoliitika meetmete järgi.

4. TULEMUSED

4.1. Autorid

Ariklite autorid jagasin vastavalt nende rollile nelja rühma. Kirjutajate seas esines ajakirjanikke, Riigikogu liikmeid, teadlasi ning analüütikuid (joonis 4).

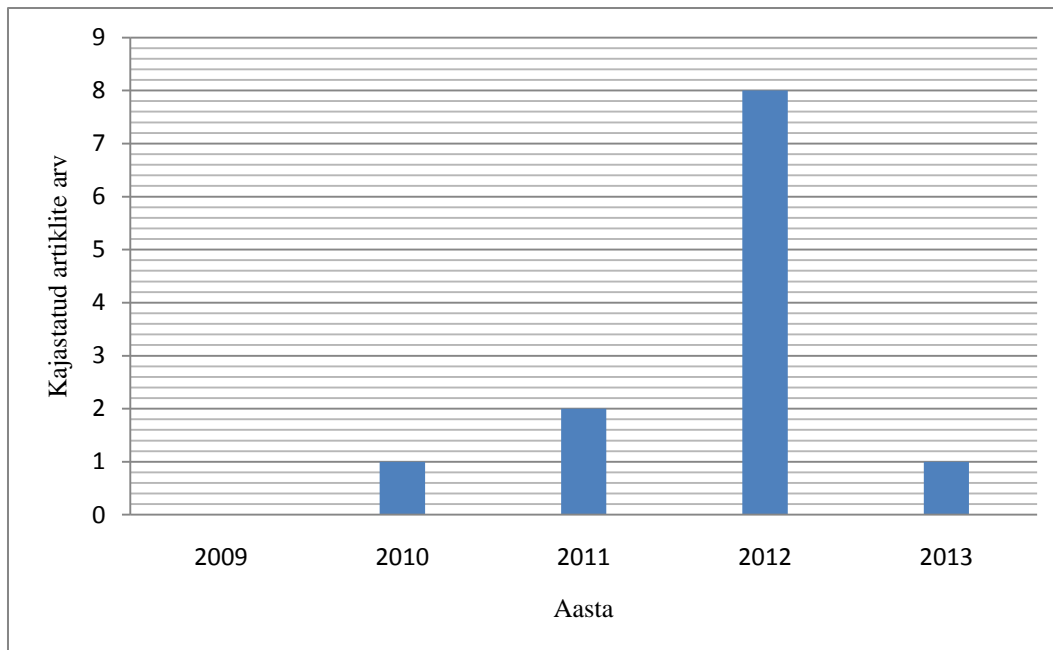

JOONIS 4. Artiklite autorid aastatel 2009-2013.

Jooniselt 4 on näha artiklite autoreid eri aastatel. Kõige aktiivsemateks kirjutajateks olid läbi aastate ajakirjanikud, kes kajastasid poliitike mõtteid. Ent 2010. aastal võtsid meedias lastetoetuste ja vanemapuhkuste teemal võrdselt sõna ajakirjanikud ja Riigikogu liikmed. Vähem aktiivseteks kirjutajateks olid analüütikud ja teadlased. 2011. Aastal ei olnud väga aktiivsed ka Riigikogu liikmed ning 2010.aastal olid vähem aktiivsed ka ajakirjanikud.

4.2. Lastetoetused

Kokku avaldati Eesti kolmes suuremas päevalehes aastatel 2009 – 2013 lastetoetuste teemal 12 artiklit. Allpool on esitatud kajastatud ajalises järjekorras.

JOONIS 2. Lastetoetuste kajastamine Eesti kolmes suuremas päevalehes aastatel 2009-2013.

Jooniselt 2 on näha, et lastetoetuste teemat kajastati Eesti ajalehtedes kõige rohkem 2012.aastal kokku - kaheksa korda. Vähem kajastati teemat 2011, 2010 ning 2013. aastal. Diskussioon lastetoetuste teemal puudus aastal 2009.

Põhjus, miks lastetoetuste teemat ei kajastatud aastal 2009, võib olla tingitud sellest, et 2008. aastal algas majanduslangus, mis oli põhjustatud ülemaailmsest suurest majandussurumisest ning kestis 2010.aastani, mil Eesti majandus hakkas taas kasvama.

Teema kajastamise vähesus aastatel 2010, 2011 ja 2013, võib olla tingitud sellest, et neil aastatel pöörati vähem tähelepanu lastetoetuste teemale ning kajastati rohkem vanemahüvitise teemat.

Üheks teemaks, mida kajastatud päevalehtedes on lapsetoetused ning nende maksmine erineva jõukusega peredele. Näiteks EDA (Ettevõtlike Daamide Assotsiatsioon) kutsus poliitikuid muutma seadust nii, et riik maksaks edaspidi majandusraskustesse sattunud peredele üheaegselt nii lastetoetust kui toimetulekutoetust. Avalduses seisis, et EDA kutsus Riigikogu asutama Lasteabifondi, kuhu jõukad ja hästi teenivad inimesed saaksid annetada neile makstavad riiklikud lapsetoetused, et seda raha kasutataks paljulapseliste perede abistamiseks (Vasali 2010).

Sotsiaaldemokraatlik Erakond avalikustas 2011.aastal perepoliitika programmi, mille keskne

lubadus oli lapsetoetuse kolmekordistamine (Silm 2011). Urve Palo, endine rahvastiku-minister ütles, et „Kui riik mõistab, et iga lastesse panustatud kroon või euro on käsitletav mitte kulu, vaid investeeringuna, on meil rahvana ellujäämiseks lootust.“ Sotsiaaldemokraadid lubasid kolmekordistada lapsetoetuse ja maksta igale lapsele kuni 19-aastaseks saamiseni 60 eurot kuus (Silm 2011). Samuti lubasid sotsiaaldemokraadid parandada vaesusriskis perede toimetulekut ja kahekordistada üksikvanema lapsetoetuse. Lisaks soovisid sotsiaaldemokraadid langetada toonast vanemahüvitise lage kolmekordselt keskmiselt palgalt kahekordsele ja suurendada lasterikaste perede toetust 167 eurolt vähemalt alampalgani, mis oli 278 eurot.

Lapsetoetuse kolmekordistamise kõrval, tahtsid Sotsiaaldemokraadid tõsta esimese ja teise lapse eest makstavat lapsetoetust (Kangro 2012). Põhjus, miks eelnõu algatati, oli soov vähendada vaesuses elavate laste arvu, toetada kõigi laste täisväärtuslikku arengut ning aidata kaasa lastega perede kindlustunde kasvule. Arvutused näitasid, et see nõuaks riigilt 109 miljonit eurot. Seejärel tahtis Isamaa ja Res Publica Liit, et allpool vaesuspiiri elavate perede toetus kahekordistataks. „Laste vaesuse küsimuse lahendamine on ülioluline, kuna nende laste arenguvõimalused on majanduslikel põhjustel oluliselt piiratud ja tulevikus ei suuda nad piisavalt ühiskonna arengusse panustada,“ tõdes Isamaa ja Res Publica Liidu liige ja riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees Margus Tsahkna (Anvelt 2012).

Üks kõige põhimõttelisem ja valitsusliidus kõige suuremat vaidlust tekitav teema oli Isamaa ja Res Publica Liidu ettepanek tuua lasterikaste perede lapsetoetuse lastearvu piiri allapoole. Kehtiva süsteemi järgi makstakse seitsme- ja enamalapselise pere vanema toetust 168,74 eurot kuus. Isamaa ja Res Publica ettepaneku järgi oleks makstud edaspidi nelja- ja rohkemalapselise pere vanematoetust ühele vanemale 168,74 eurot kuus (Anvelt 2012).

Eesti lasterikaste perede liidu presidendi Aage Õunapi sõnul on probleemiks, et väga sageli on seitsme ja enam lapsega peredes saanud osad lapsed täisealiseks ega kvalifitseeru enam selle toetuse saajateks. „Seetõttu on enam kui teretulnud ettepanek toetada perekondi, kus on neli ja enam last,“ ütles Õunap (Anvelt 2012).

Õunapi sõnul oli väga tähtis ka see, et ei vaadataks ainult, kas pere on toimetuleku piiril või vaesusriskis, vaid toimetulekut laiemalt. „Sageli vajavad suured pered lisaressurssi ka

erinevate teenuste kättesaadavuse osas, mis on ühest küljest teema omaette, kuid teisalt väga haakuv kogu perepoliitika kontekstis.” (Anvelt 2012).

Metsküla (2012) ja Teder (2012) kajastasid reformierakonna lastetoetuste reformi debatti. Lastetoetuste reformi eesmärk oli kujundada süsteem selliseks, et lapsetoetused oleks enam suunatud toimetulekuraskustega peredele. Teder (2012) kirjutas, et Reformierakonna esimees ning peaminister Ansip rääkis, et valitsuse üks kõige tähtsamaid ülesandeid oli viia läbi lastetoetuste reform, millega taheti juba 2013. aastal abi vajavate laste toetused tõsta 30 eurole. Reformierakonna esimees rääkis Postimehele, et Reformierakond pakkus oma partneritele ja avalikkusele arutamiseks välja lastetoetuste reformi, mille kohaselt kahekordistuvad kahe aastaga kõige kitsamates tingimustes elavate laste toetused. Lisaks leppis Reformierakond Isamaa ja Res Publica liiduleppes kokku, et perede toetamisel lähtutakse põhimõttest, mille kohaselt toetab riik rohkem neid, kes rohkem abi vajavad. „Soovime 2013. aasta 1. juulist kõige enam tuge vajavate laste peredele tõsta esimese ja teise lapse toetust seniselt 19,18 eurolt lapse kohta 30 eurole lapse kohta ning iga järgneva lapse puhul seniselt 57,54 eurolt 80 eurole lapse kohta,“ sõnas Ansip, märkides, et abivajavale kahe alaealise lapsega perele tähendaks see aastas täiendavat sissetulekut ligi 250 eurot, kolme alaealise lapsega aga juba rohkem kui 530 euro võrra suuremat pere-eelarvet. Reformi lõppedes oleksid enim abivajavate laste toetused kahekordsed ehk pere esimese ja teise lapse puhul maksaks riik lapse kohta toetust 40 eurot ning alates pere kolmandast lapsest 115 eurot lapse kohta. See aga võimaldaks näiteks kolme abivajava lapsega perel lapse arengule praegusega võrreldes panustada aastas ligi 1200 euro võrra rohkem (Teder 2012).

Tartu Ülikooli sotsiaalpoliitika teadur Ainsaar (2012) kirjutas artiklis „Lapsetoetused: vajadused ja vaesus segamini“, et lastetoetusest tahetakse teha vaesustoetus, kuid vaesustoetus on Eestis juba olemas. Ainsaar toob välja kaks võimalust, kuidas toetada lastega peresid nii, et arvestatakse nii vajadusi kui ka vaesust - tõsta toimetulekutoetuse saamise piiri laste jaoks ning teiseks suurendada kõigil lapsetoetust.

Samal ajal toimus diskussioon selle üle, kas rikkad vajavad toetusi. Ajakirjanik Anneli Rudi (2012a) kirjutas 2012.aastal, et lastetoetustest loobunud peresid ei ole palju ja nad on teinud seda erinevatel põhjustel. Vanemad on küll riigilt taotlenud vanemahüvitise saamist, kuid loobusid esitamast taotlust lastetoetuseks, mis on 19,18 eurot kuus. „2009. aastal oli 7 niisugust lapsevanemat, kes said küll vanemahüvitist, kuid ei taotlenud lapsetoetust. 2010.

aastal oli see arv samuti 7 ja 2011. aastal 38,“ ütles sotsiaalkindlustusameti pressiesindaja Elve Tont.

Vastukajaks 2013. aasta reformile, kirjutas sotsiaaldemokraat Pikhof (2013), et lastetoetuste reform on läbikukkunud, sest aasta otsa on valitsus rääkinud vajaduspõhisest lastetoetusest ning selleks on 9,59 eurot kuus. Toetuse saamiseks avalduse tegijaid oli tunduvalt vähem kui oodati. Toetus ei kaalunud üles seda, et abivajaja sõidaks vallavalitsusse, tõestaks paberitega, et tal on lapsed, kellel on vajadused ning teeks seda nii neli korda aastas, et end piisavalt vaeseks tunnistada ja saada vastu näpuotsaga sotsiaalabi.

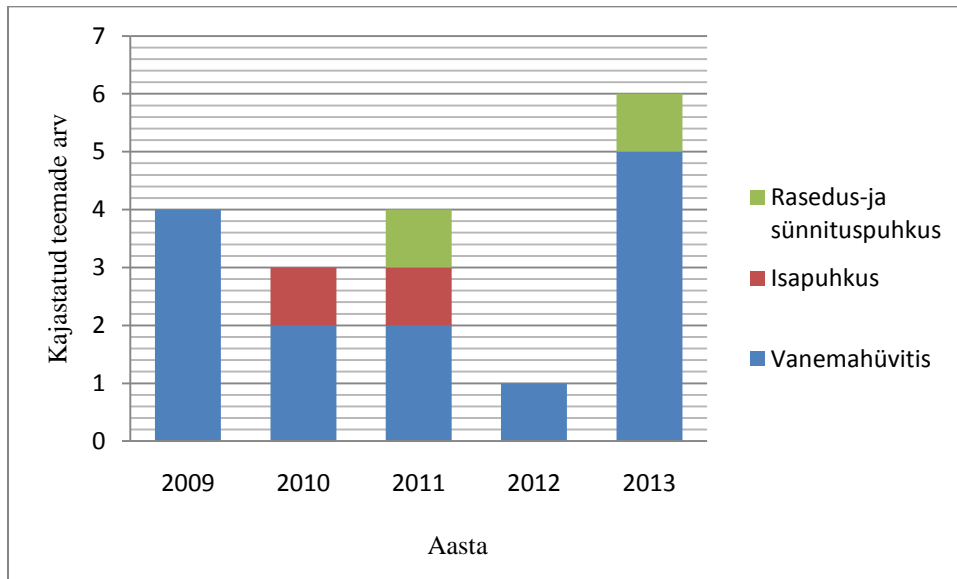
Filippovi (2012) andmeil, kaalus Ministerium 2012.aastal 371 eurost toetust lasterikaste perede vanematele. „Tõepoolest, paljulapselised pered võivad vajada rohkem tuge, et vähendada vanemate hoolduskoormust ja tõsta pere toimetulekut, mistõttu on oluline roll peret toetavatel meetmetel,“ tõdes sotsiaalministeeriumi laste ja perede osakonna nõunik Hanna Vseviov. „Oleme seda meelt, et peredele suunatud toetusi ja teenuseid on oluline vaadelda terviklikult.“ Seetõttu on ministerium koostamas peretoetuste ja teenuste kontseptsiooni ehk rohelist raamatut (Filippov 2012).

Sisuliselt ei ole lastetoetuste teemad aastatega muutunud. Eesti kolmes suuremas päevalehes diskuteeritakse lastetoetuste tõusu üle, selle üle, et kolmekordistada lapsetoetus. Kajastatakse ka lastetoetuste reformi vajalikkust, mille eesmärk oleks kujundada süsteem selliseks, et lapsetoetused oleks enam suunatud toimetulekuraskustega peredele. Kuid kajastati ka lastetoetuse reformi läbikukkumisest ning seisti selle eest, et lasterikastele peredele, kes on majandusraskustes, maksaks riik üheaegselt nii lastetoetust kui ka toimetulekutoetust.

Peamisteks kirjutajateks olid lastetoetuste teemal ajakirjanikud, kes kajastasid poliitikute mõtteid. Ent sel teemal võtsid veel sõna nii sotsiaalpoliitika teadur kui ka Riigikogu liige. Rohkem kirjutati lastetoetuste jaotusest, sünnijärjekorra järgi toetuse maksmisest ning ka laste arvu pealt toetuse maksmisest. Perioodil 2009 - 2013 ei kajastatud kolmes suuremas Eesti päevalehes lastetoetuste maksmist vanuse järgi ning vanemate sissetulekust sõltuva lastetoetuse maksmist.

4.3. Vanemapuhkused

Kokku diskuteeriti Eesti kolme suurema päevalehe kajastusel vanemapuhkuste teemal 18 korral. Konkreetsemalt vaadatuna diskuteeriti aastatel 2009 –2013 rasedus-ja sünnituspuhkuse teemal kahel korral, isapuhkuse teemal samuti kahel korda ning vanemahüvitise teemal 14 korral.

JOONIS 3. Vanemapuhkuste kajastamine Eesti kolmes suuremas päevalehes aastatel 2009-2013.

Jooniselt 3 on näha, et vanemapuhkuste teemadest on kõige aktuaalsem vanemahüvitis. Vanemahüvitise teemat on kõige rohkem, nimelt viiel korral kajastatud aastal. Aastal 2009 kajastati teemat neli korda. Vähem on kajastatud vanemahüvitise teemat aastal 2010, 2011, 2012. Isapuhkuse teemat on vahemikus 2009-2013 kajastatud ühel korral aastatel 2010 ning ühel korral aastal 2011. Rasedus- ja sünnituspuhkuse teemat on samuti kajastatud ühel korral aastal 2011 ning ühel korral aastal 2013.

Vanemahüvitis, lisati perepoliitika meetmete paketti 2004. aastal. Vanemahüvitise puhul oli tegu üsna uudse lähenemisega - hüvitise suurus oli seatud sõltuvusse sissetulekust. Teiselt poolt olid ootused meetme mõjude suhtes kõrged, sest riik tegi hüvitisse teiste perepoliitika meetmetega võrreldes väga suuri kulutusi. Tugeva rahalise toetamisega loodeti aidata töö- ja pereelu ühitamist ning selle kaudu sündimust suurendada (Võrk, Tiit, Karu 2009).

Ranna andmetel (2009) arutleti majanduskriisi ajal Rahandusministeeriumis selle üle, kuidas kasutada vanemahüvitissüsteemi võimaliku variandina, riigieelarve probleemide lahendamisel. Arutleti alammäära langetamist, mis hoiaks 2010.aastal kokku 38,8 miljonit krooni. Rahanduskomisjonis tehti ettepanek piirata ülemmäär 15 000 kroonini. Samal aastal arutati Rahanduskomisjonis ka vanemahüvitise saamise kärbet. Kui lapsed sünnivad vahega vähem kui 2,5 aastat, saavad vanemad toetust esimese lapse eelse sissetuleku taseme järgi. Kuna vanemahüvitise perioodi pikendamine tõi kaasa selle, et kõrgema-palgalised ja kõrgharidusega naised hakkasid järjest lapsi sünnitama, tehti ettepanek lühendada vanemahüvitise perioodi. See tähendab, et kui enne säilis kõrge palgalistel naistel kõrge vanemahüvitis juhul kui laste vahe on väiksem kui 2,5 aastat, siis nüüd taheti laste nõutud vanusevahet vähendada, et kõrgema-palgalistel ei säiliks kõrge vanemahüvitis. Selline kärbe oleks andnud riigile 1,3 miljardit krooni riigieelarvesse.

2009.aastal saatis Sotsiaalministeerium riigikantseleisse eelnõu, millega taheti vastavalt seadusele tõsta 2010.aastal vanemahüvitise maksimummäära, mis oleks kuni 35 316 krooni kuus (Jaagant 2009). Eelnõu tekitas probleeme selle tõttu, et mitmed teised toetused olid majanduskriisi tõttu kadumas. Eelnõu järgi arvestati ühe kalendrikuu sotsiaalmaksuga maksustatud keskmise tulu suuruseks 11 772 krooni. Vastukajaks Jaaganti artiklile, kirjutas Kajuvee (2009), et vanemahüvitise maksimine 30 000 kroonini kuus tuleks lõpetada, sest seda makstakse materiaalselt hästi kindlustatud vanematele. Samuti peaksid kõik vanemad saama toetust ühtemoodi.

Vanemahüvitise osas on tähelepanu pööratud ka süsteemi paindlikumaks muutmisele, sellest kirjutas Riigikogu sotsiaalkomisjoni liige, Sotsiaaldemokraatliku Erakonda kuuluv Heljo Pikhof (2010) artiklis „Hea nii lapsele kui ka suurele.“ Sotsiaaldemokraatidel valmis eelnõu, mille järgi oleks vanem vastavalt vajadusele saanud puhkust ja hüvitist välja võtta ka osade kaupa, kui tal selleks vajadust on, näiteks kui laps läheb lasteaeda või kooli. Teine muudatus nägi ette, et vanem saaks võtta puhkust ja hüvitist välja päevade kaupa. See oleks andnud mõlemale vanemale võimaluse lapsega koos olla. Vanemahüvitise paindlikumaks muutmine tähendaks perede jaoks palju, sest vanemad saaksid pikemalt lastega koos olla ning hüvitist kasutada siis, kui selleks vajadus on.

Ka Praxise töö- ja sotsiaalpoliitika analüütik Pirjo Turk (2010) kirjutas 2010.aastal, et vanemapuhkuse süsteem vajab uuendust. Uuendust just selles mõttes, et nii ema kui ka isa

saaks iga kuu vahetada, kumb lapsega kodus on. See annaks võimaluse vanematel kombineerida lapsega kodus olemist ja tööd. Omakorda võimaldaks see perel tööd ja pereelu paremini ühitada.

2011. aastal tõdes Anu Toots (2011), et Eestis on tänu vanemahüvitisele sündimus suurenenud ja Riigikogu liige, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna liige Heljo Pikhof (2011) leidis, et vanemahüvitisele kulub kõige rohkem raha ning see on avaldanud lapse saamiseks mõju kõrge-palgalistele naistele.

2012.aastal palus õiguskantsler Teder Randla (2012) viia vanemahüvitise seaduse kooskõlla põhiseadusega, sest hüvitise ümberarvutamise valem ei ole kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega. Vanemahüvitise seadus võimaldas vanemal teenida ka hüvitise saamise ajal lisatulu hüvitise määran, mis on 278 eurot, kui aga tulu ületas määra, siis kuulus vanemahüvitis ümberarvutamisele ning enam makstud vanemahüvitis tuleks riigile tagasi maksta. Hüvitise ümberarvutamise valem toimis nii, et kui teenitud lisatulu ületas veidi hüvitise määra, kujunes ümberarvutatud vanemahüvitis koos teenitud lisatuluga väiksemaks kui esialgne vanemahüvitis. Näiteks oli tekkinud olukordi kui vanem, kes sai hüvitist ning samal ajal töötas, kaotas kokkuvõttes oma sissetulekus.

Valitsus muutiski seadust, et vanemahüvitis ei piiraks töötamist (Vasali 2013). Uue eelnõu kohaselt aga saab edaspidi vanemahüvitist sai vanemahüvitist saav vanem vähemalt hüvitise määra suuruse summa kätte. Aasma kirjutas 2013. aastal, et Sotsiaalministeerium saatis valitsusele heakskiitmiseks vanemahüvitise seaduse muutmise eelnõu, millega tahetakse kaotada vanemahüvitise saaja sissetuleku piirmäär 1450 eurot. Sellega taheti motiveerida vanemat, hoidamaks sidet tööturuga. Valitsuses valmis valem, mille alusel vanemahüvitise saaja ei kaota töist tulu (Põld 2013).

Õhtulehes (2013) arutleti, kuidas peaksid vanemad otsustama puhkuse üle, kui naine jääb lapseootele. Vanemahüvitise teema juures on tähelepanu pööratud ka sellele, et hüvitise maksmist tuleks siduda arstlikku kontrolliga, selle ettepaneku tegi Keskerakond. Sarv (2013) kirjutas, et Keskerakond tahaks vanemahüvitise maksmise siduda arstlikku kontrolliga. Perearstidel on küll kohustus väikelapsi jälgida, kuid vanemal pole kohustust last viia arstliku kontrolli. Eestis on olnud juhtumeid, kus vastusündinud lapsed jäävad ilma korralikust vanemlikust hoolest. Eesti Perearstide Selts pakkus välja idee, mille kohaselt võivad vanemad

riiklikke ja kohalikke toetusi saada juhul, kui käivad lapsega regulaarselt arstlikus kontrollis.

Vanemahüvitise teema juures tuleb tähelepanu pöörata ka teistele vanemapuhkustele nagu näiteks isapuhkus ning rasedus- ja sünnituspuhkus.

Kaldoja (2010) märgib 2010.aastal oma artiklis, et europarlamenti saadikud tahtsid kahepäevase isapuhkuse lisamist direktiivi, mis muudaks kahepäevase isapuhkuse taastestamise kohustuslikuks ka Eestis. „Pooldame paindlikumat varianti. See tähendab, et isal on õigus võtta puhkust, ja sellisel juhul on see täielikult tasustatud. Iga mõtleval isal kasutab täistasustatud puhkuse ära 99 juhul 100st,“ sõnas Keskerakonna eurosaadik Siiri Oviir. Tema sõnul on tähtis aspekt seegi, et direktiiv annaks ka füüsilisest isikust ettevõtjatele (FIEdele) õiguse riigi tasustatud rasedus- ja sünnituspuhkusele. Praegu näevad Euroopa Liidu ühised reeglid ette, et iga liikmesmaa peab andma naisele vähemalt 14 nädalat rasedus- ja sünnituspuhkust. Näiteks Eestis kestab puhkus juba praegu 20 nädalat. Euroopa Liidu Nõukogu soovib nüüd pikendada ELi maade minimaalset dekreediperioodi 18 nädalani. Estrela raport aga nõuab 20 nädalat.

Filippov (2011) teatab, et Sotsiaalministeerium tahtis tasustatud isapuhkuse täiendavat arutelu. Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ettepaneku järgi võiks olla isal võimalik kasutada lapse kuni 3-aastaseks saamiseni isapuhkust kümne päeva ulatuses kalendriaasta jooksul ning seda, tasustaks riik. Sotsiaalministeeriumi hinnangul aga nõuaks see kogu vanemapuhkuste süsteemi ülevaatamist, sest ettepanek tooks kaasa täiendava kulu riigieelarvele.

Kaubandus-Tööstuskoja ettepanek tulenes sellest, et Eestil peab oma seadused viima kooskõlla vanemapuhkust reguleeriva Euroopa Liidu direktiiviga. „Direktiivist vajab ülevõtmist üksnes direktiivi klausel 2 punkt 2, mis ütleb, et vähemalt üks kuu puhkusest ei tohi olla ülekantav. See tähendab, et nii emal kui isal on vähemalt ühekuuline puhkuse osa, mida teine vanem kasutada ei saa,“ seletas Sotsiaalministeeriumi tööelu arengu osakonna peaspetsialist Pihl. Emadele on selline ülekantamatu õigus tagatud Eestis läbi rasedus- ja sünnituspuhkuse. Isal on hetkel ülekantamatu osana ette nähtud kümne päevane isapuhkus enne või pärast lapse sündimist. Kusjuures kuni 2013. aastani seda isadele ei hüvitatud (Filippov 2011)

Õhtulehes (2011) kirjutati, et mis juhtub kui sünnib laps ja millised õigused vanematel tekivad. kui sünnib laps, on tööl käival tulevasel emal õigus võtta temaga kodus olemiseks

sünnituspuhkust ning saada sünnitushüvitist. Sünnitusleht tuleb viia oma tööandjale, kes edastab selle seitsme päeva jooksul haigekassale. Sünnitushüvitist makstakse 140 päeva eest juhul, kui sünnituspuhkusele jäädakse vähemalt 30 päeva enne eeldatavat sünnitamiskuupäeva. Kui sünnituspuhkusele jäädakse hiljem, vähendab arst sünnituslehe kestust vastavalt ning kahaneb ka hüvitise summa. Hüvitis arvutatakse eelmisel kalendriaastal naise sotsiaalmaksustatud tulult. Hüvitiselt peetakse kinni ka tulumaks.

Sünnituspuhkusel viibija ei tohi saada sotsiaalmaksuga maksustatud tulu, siis kaob õigus hüvitisele ja see tuleb tagasi maksta. Küll aga on õigus kätte saada eelmiste perioodide töö eest saadud preemia. Kui 140 päevane sünnituspuhkus lõpeb, tuleb sotsiaalkindlustusametile esitada avaldus vanemahüvitise saamiseks. Kui naine on lapsehoolduspuhkusel ning rasestub sel ajal uuesti, on tal õigus võtta uus rasedus- ja sünnituspuhkus ning saada uuesti ka sünnitushüvitist (Õhtuleht 2011).

Rudi (2012b) kirjutas 2012.aastal, et ligi sada peret tahtis kaotatud täiendava sünnituspuhkuse taastamist mitmike sünni puhul ning lapsehoidja palkamiseks vajaliku lisatoetuse maksmist. „Täna sel päeval pole riigi jaoks vahet, kas sul on korraga üks või kaks last, kuigi mitmikute kasvatamine on topelttöö,“ ütles üks pöördumisele alla kirjutanu ansambli The Tuberkuloited laulja, kaksikute isa Indrek Raadik.

Mitmiklaste vanemad soovisid, et laste sünni puhul oleks mõlemal vanemal võimalus jääda lapsehoolduspuhkusele ja saada vanemahüvitist poolteist aastat alates laste sünnist. Teise variandina pakuti välja vanemahüvitise perioodi pikendamist kolme aastani. „Vanemahüvitise perioodi pikendamisel palume kaaluda võimalust, et lapsevanemad saaksid seda aega kasutada paindlikult-mitmike ema ja isa peaksid saama vajaduse korral olla koos lapsehoolduspuhkusel ja saada samal ajal mõlemad vanemahüvitist.“ sõnas Tuberkuloite laulja Indrek Raadik. Kehtiv seadus aga ei võimalda pöördujate kinnitusel mitmike vanematel isegi hüvitist saamata olla korraga lapsehoolduspuhkusel (Rudi 2012b).

Vanemad seisid ka selle eest, et mitmike ootajatele taastatakse 14-päevane täiendav rasedus-ja sünnituspuhkus, mille uus töölepinguseadus tühistas. Lisaks sooviti, et riik kaaluks lisatoetuse loomist peredele, kus kasvab vähemalt kolm alla kaheaastast last (näiteks kolmikud või üksiklaps ja kaksikud), et perel oleks võimalik kasutada lapsehoidja abi (Rudi 2012b).

Sisuliselt ei ole vanemahüvitise teemad aastatel 2009 - 2013 meedias muutunud. Meedias

selgitatakse, mis vanemahüvitis on ning milleks see mõeldud on, kirjutatakse vanemahüvitise perioodi maksmise pikendamisest, vanemahüvitise kärpest, sellest et vanemahüvitis on ka motivatsiooniks vanematele, et vanemahüvitise süsteem tuleks muuta paindlikumaks. Kirjutatakse ka rasedus- ja sünnituspuhkuse ning isapuhkuse teemadel.

Nii nagu lastetoetuste teema puhul, on ka vanemapuhkuste teemal aktiivsemateks sõnavõtjateks ajakirjanikud, kes kajastavad poliitikute mõtteid. Kuid kirjutajaks on ka Praxise analüütikud ning Riigikogu sotsiaalkomisjoni liige.

5. ARUTELU

Lastetoetuste ning vanemapuhkuse teemad on kolmes Eesti suuremas päevalehes aktuaalsed, seda näitavad ka teemade kajastamise arvud. Võib järeldada, et mõlemad teemad on Eesti ühiskonnas aktuaalsed ning diskussioon käib enamasti selle üle, kas kärpida vanemahüvitist või tõsta lastetoetusi. Need kaks meetet on ka ühed olulisemad perepoliitika valdkonnas, olles rahaliselt üsna mahukad.

Läbi aastate olid kõige aktiivsemateks kirjutajateks poliitikute mõtteid kajastavad ajakirjanikud. Aastatel 2010 olid aktiivsemateks kirjutajateks ka Riigikogu liikmed. Kokkuvõtlikult olid vähem aktiivseteks kirjutajateks analüütikud ja teadlased, 2011.aastal ka Riigikogu liikmed ning 2010.aastal olid vähem aktiivsed ka ajakirjanikud.

See, kes on poliitikas ühel või teisel aastal aktiivsemaks kirjutajaks võib sõltuda sellest, kui palju on autoril informatsiooni ning huvi lastetoetuste ja vanemapuhkuste vastu.

Nagu ka käesolevast tööst (joonis 1) järeldub, mõjutavad poliitiliste otsuste protsessi enam need, kellel on rohkem informatsiooni, mida isiklikest või ühiskondlikest huvidest lähtuvalt kasutada. Seega sõltub poliitika erinevatest osapooltest, nende positsioonidest, nende huvidest ja seisukohadest, aga ka poliitika kujunemise keskkonnast. Avalik arvamus omakorda mõjutab inimeste arusaamist ning hoiakuid meedias käsitletud teemade kohta.

Esimese uurimisküsimuse eesmärgiks oli teada saada, palju kajastati lastetoetuste ja vanemapuhkuse teemat aastatel 2009 – 2013. Eeldasin, et kajastuste arv näitab kaudselt ka teema olulisust erinevatel aastatel. Tulemuseks oli, et lastetoetuste teemat kajastati meedias 12 korral ning vanemapuhkuse teemat 18 korral. Seega on mõlemad meetmed olulised.

Teise uurimisküsimuse eesmärgiks oli teada saada, kes perioodil 2009 – 2013 sel teemal aktiivsemalt sõna võtsid ning mille üle käis diskussioon Eesti kolmes suuremas päevalehes. Analüüs näitas, et kõige enam kajastasid teemasid ajakirjanikud ja Riigikogu liikmed.

Töös tehtud analüüsiv kokkuvõtte ajavahemikul 2009 - 2013, kohta annab tervikliku ülevaate ning aitab luua selgema pildi sel perioodil toimunud lastetoetuste ja vanemapuhkuste diskussioonist ja nende meetmete poolt ja vastu kasutatud argumentidest.

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureuse töö teemaks oli „Diskussioon lastetoetuste ja vanemapuhkuse teemadel Eestis aastatel 2009 - 2013 Eesti kolme suurema päevalehe kajastusel“.

Töö eesmärgiks oli uurida lastetoetuste ja vanemapuhkuste alast diskussiooni Eesti perepoliitikas aastatel 2009 - 2013.

Lastetoetuste teemat kajastati meedias 12 korral ning vanemapuhkuse teemat 18 korral. Seega on mõlemad meetmed olulised. Eeldasin, et kajastuste arv näitab kaudselt ka teema olulisust erinevatel aastatel. Perioodil 2009-2013 võtsid aktiivsemalt sõna lastetoetuste ning vanemapuhkuste teemadel enam ajakirjanikud ning Riigikogu Liikmed.

Aastatel 2009 – 2013 kirjuti lastetoetuste tõusust, et kolmekordistada lastetoetust, reformida lastetoetuste maksmist. 2013.aastal muutusid lastetoetuste määrad. Rohkem kajastati lastetoetuste jaotust nii sünnijärjekorra järgi toetuse maksmisest kui ka laste arvu pealt maksmisest. Perioodil 2009 - 2013 ei kajastatud kolmes suuremas Eesti päevalehes lastetoetuste maksmist vanuse järgi ning vanemate sissetulekust sõltuvat lastetoetuse maksmist.

Vanemahüvitise teemadel, seisid aktiivsemad kirjutajad vanemapuhkuse perioodi maksmise pikendamise, aga ka vanemahüvitise kärpe eest. Seisti ka selle eest, et vanemahüvitise süsteem paindlikumaks muuta eest, vanemahüvitise maksmine arstliku kontrolliga seostada ning vanemahüvitise piirmäär kaotada. Nii nagu lastetoetuste teema puhul, ei toimunud suuri muutusi ka vanemahüvitise teemal, välja arvatud 2013. aastal tehtud seaduse muudatus, mille kohaselt vanemahüvitis ei piira töötamist.

KASUTATUD KIRJANDUS

Aasma, K. (2013). Seadusemuudatus kaotab vanemahüvitise saaja sissetuleku piirmäära. *Õhtuleht*.09.08.2013.<http://www.oh tuleht.ee/536557/seadusmuudatus-kaotab-vanemahuvitise-saaja-sissetuleku-piirmaara>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Ainsaar, M. (2000). Eesti laste- ja perepoliitika otsingul, Ainsaar, M. (toim). Laste-ja perepoliitika Eestis ja Euroopas, Johannes Esto Ühing, lk153 - 170.

Ainsaar, M. (2001). Eesti laste- ja perepoliitika võtmeküsimused 1999-2000. aastatel, Tulva, T. (koost). Laps ja pere tänases Eestis, TPÜ Sotsiaalteaduskond, lk. 5 - 16.

Ainsaar, M. (2002). Eesti perepoliitika eesmärgid, tegelikkus ja tulemused 1993-2001. Eesti inimarengu aruanne, lk 54 - 62.

Ainsaar, M. (2002). Eesti rahvastikupoliitika avalikud väärtused 1997-2001. Riigikogu Toimetised 2, lk 127 - 131.

Ainsaar, M. (2012). Lapsetoetused: vajadused ja vaesus segamini. *Päevaleht*. 02.04.2012. <http://epl.delfi.ee/news/arvamus/mare-ainsaar-lapsetoetused-vajadused-ja-vaesus-segamini.d?id=64165725>, viimati vaadatud 18.10.2013

Anvelt, K. (2012). Laste- ja peretoetused on poliitikaasta olulisem teema. *Päevaleht*. 04.09.2012.<http://epl.delfi.ee/news/eesti/laste-ja-peretoetused-on-poliitikaasta-olulisim-teema.d?id=64912458>, viimati vaadatud 18.11.2013.

Biin, H, Karu, M, Masso, M ja Veldre, V. (2013). Eesti vanemapuhkuste süsteemi analüüs. Praxise Poliitikauurihute keskus. www.sm.ee/...analüüsid.../Lõplik_vanempuhkuste__aruanne_PRAXIS.pdf, viimati vaadatud 26.06.2014.

Eesti Haigekassa. Sünnitushüvitis.

<http://www.haigekassa.ee/kindlustatule/hyvited/synnitushyvitis>, viimati vaadatud 22.06.2014.

Filippov, M. (2011). Sotsiaalministeerium:tasustatud isapuhkus vajab täiendavat arutelu. *Postimees*.27.09.2011.<http://www.postimees.ee/578474/sotsiaalministeerium-tasustatud-isapuhkus-vajab-taiendavat-arutelu>, viimati vaadatud 22.06.2014.

Filippov, M. (2012). Ministeerium kaalub 371 eurost toetust lasterikaste perede vanematele. *Postimees*.07.06.2012.<http://www.postimees.ee/869084/ministeerium-kaalub-371-eurost-toetust-lasterikaste-perede-vanematele>, viimati vaadatud 18.06.2014.

Jaagant, U. (2009). 2010 oleks vanemahüvitis 35316 krooni. *Päevaleht*.18.08.2009.
<http://epl.delfi.ee/news/eesti/2010-oleks-vanemahuvitis-35-316-krooni.d?id=51175768>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Kaldoja, E. (2010). Brüssel võib Eestile taas isapuhkuse peale suruda. *Postimees*.25.03.2010.
<http://www.postimees.ee/241490/brussel-voib-eestile-taas-isapuhkuse-peale-suruda>, viimati vaadatud 22.06.2014.

Kaljuvee, A. (2009). Liiga suur vanemahüvitis. *Päevaleht*.26.06.2009.
<http://epl.delfi.ee/news/arvamus/liiga-suur-vanemahuvitis.d?id=51172040>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Kaljuvee, A. (2011). Juhtkiri: Vanemhüvitis vajab kaaslasi“. *Päevaleht*.28.04.2011.
<http://epl.delfi.ee/news/arvamus/juhtkiri-vanemahuvitis-vajab-kaaslasi.d?id=51296136>, viimati vaadatud 26.02.2014.

Kangro, K. (2012). Sotsid tahavad tõsta esimese ja teise lapse eest makstavat lapsetoetust. *Postimees*.08.08.2012.<http://www.postimees.ee/933472/sotsid-tahavad-tosta-esimese-ja-teise-lapse-eest-makstavat-lapsetoetust>, viimati vaadatud 26.02.2014.

Kidron, A.(2008).Uuriija käsiraamat.Mondo kirjastus.

Kuidas valmib seadus? <http://www.riigikogu.ee/33724> viimati vaadatud Riigikogu, viimati vaadatud 13.04.2014

Kuddo, A. (2001). Sotsiaalpoliitikaga vaesuse vastu 1. Riigikogu Toimetised 4, 2001. Elektrooniline väljavõte, <http://www.riigikogu.ee/rito/index.php?id=11715&op=archive2>, viimati vaadatud 22.06.2014.

Metsküla, L. (2012). Sotsiaalminister: lastetoetuste tõusu reform vajab kogu ühiskonna toetust. *Õhtuleht*. 22.08.2012. <http://www.ohtuleht.ee/489389/sotsiaalminister-lastetoetuste-tõusu-reform-vajab-kogu-uhiskonna-toetust>, viimati vaadatud 25.11.2013.

Palo, U. (2010). Urve Palo: vanemhüvitis vajab reformi. *Postimees*. 28.04.2010. <http://www.postimees.ee/637156/toots-viimaste-aastate-lastepoliitikat-on-ilmestanud-toetustest-loobumine/>, viimati vaadatud 23.11.2013

Pikhof, H. (2010). Hea nii lapsele kui suurele. *Õhtuleht*. 27.05.2010. <http://www.ohtuleht.ee/380489/hea-nii-lapsele-kui-ka-suurele>, viimati vaadatud 28.12.2013

Pikhof, H. (2011). Sündimata poistest-piigadest. *Õhtuleht*. 13.05.2011 <http://www.ohtuleht.ee/426636/sundimata-poistest-piigadest>, viimati vaadatud 28.12.2013

Pikhof, H. (2013). Kommentaar: Lastetoetuste läbikukkunud reform. *Õhtuleht*. 26.07.2013. <http://www.ohtuleht.ee/534930>, viimati vaadatud 15.11.2013.

Põld, A. (2013). Valitsus nuputas välja vanemahüvitise valemi. *Õhtuleht*. 30.08.2013. <http://www.ohtuleht.ee/539800/valitsus-nuputas-valja-vanemahuvitise-valemi>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Rand, E. (2009). Opositsioon tahab vanemhüvitise ülempiiri langetada. *Päevaleht*. 08.06.2009. <http://epl.delfi.ee/news/eesti/opositsioon-tahab-vanemahuvitise-ulempiiri-langetada.d?id=51170724>, viimati vaadatud 23.11.2013.

Randla, S. (2012). Õiguskantsler: vanemahüvitise seadus on vigane. *Õhtuleht*. 05.12.2012.

<http://www.ohtuleht.ee/502044/oiguskantsler-vanemahuvitise-seadus-on-vigane>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Riiklike peretoetuste seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/114032011011?leiaKehtiv>, viimati vaadatud 30.05.2014

Rudi, H. (2009). Vanemhüvitise mõju: jõukamad sünnitavad, vaesed enne töötavad. *Postimees*.31.03.2009.<http://www.postimees.ee/101222/vanemahuvitise-moju-joukamad-sunnitavad-vaesed-enne-tootavad/>, viimati vaadatud 10.05.2014.

Rudi, H. (2012a). Lastetoetustest loobujate arv kasvas. *Postimees*.07.04.2012.
<http://www.postimees.ee/799276/lapsetoetusest-loobujate-arv-kasvas>, viimati vaadatud 27.05.2014

Rudi, H. (2012b). Mitmike vanemad otsivad riigilt abi. *Postimees*.20.05.2012.
<http://www.postimees.ee/846520/mitmike-vanemad-otsivad-riigilt-abi>, viimati vaadatud 22.06.2014.

Sarv, P. (2013). Keskerakond seoks vanemahüvitise maksmise arstliku kontrolliga. *Õhtuleht*. 20.11.2013.<http://www.ohtuleht.ee/554344/keskerakond-seoks-vanemahuvitise-maksmise-arstliku-kontrolliga>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Silm, S. (2011). Sotsid lubavad kolmekordistada lapsetoetuse. *Õhtuleht*. 03.01.2011.
<http://www.ohtuleht.ee/408987/sotsid-lubavad-kolmekordistada-lapsetoetuse>, viimati vaadatud 28.12.2013

Sotsiaalkindlustusamet. Isapuhkus ja lapsepuhkus.
<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/isapuhkus-ja-lapsepuhkus/>, viimati vaadatud 22.06.2014.

Sotsiaalkindlustusamet. Vanemahüvitis.<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/vanemahuvitis/>, viimati vaadatud 22.06.2014.

Teder, M. (2012). Ansip: alustame lastetoetuse reformiga.*Postimees*.10.06.2012.

<http://www.postimees.ee/871536/ansip-alustame-lastetoetuse-reformiga>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Teder, M. (2013). Valitsemise valvurid: peredele suunatud teenused unustati. *Postimees*. 12.06.2013. <http://arvamus.postimees.ee/1267622/valitsemise-valvurid-peredele-suunatud-teenused-unustati>, viimati vaadatud 21.03.2014.

Tooding, L.M. (2007). Andmete analüüs ja tõlgendamine sotsiaalteadustes. Tartu Ülikooli Kirjastus.

Toots, A. (2011). Toots: viimaste aastate lastepoliitikat on ilmestanud toetustest loobumine. *Postimees*. 17.11.2011. <http://www.postimees.ee/637156/toots-viimaste-aastate-lastepoliitikat-on-ilmestanud-toetustest-loobumine/>, viimati vaadatud 15.05.2014.

Trumm, A. (2009). Perede rahaline toetamine Euroopa Liidus 2007.aastal. Uurinuguraport. Tartu. http://www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/Sotsiaalvaldkond/kogumik/perede_rahaline_toetamine.pdf, viimati vaadatud 22.06.2014.

Trumm, A ja Kutsar, D. (2010). Laste ja lastega perede vaesuse vähendamine rahaliste peretoetuste abil. Riigikogu Toimetised 21, 2010. Elektrooniline väljavõte, <http://www.riigikogu.ee/rito/index.php?id=14167&op=archive2>, viimati vaadatud 19.06.2014.

Turk, P. (2010). Pirjo Turk: Vanemhüvitis vajab uuendusi. *Postimees*. 21.11.2010. <http://arvamus.postimees.ee/344662/pirjo-turk-vanemahuvitis-vajab-uuendusi/?redir>, viimati vaadatud 23.11.2013.

Vanemahüvitise seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/VHS>, viimati vaadatud 30.05.2014

Vasali, K. (2010). Ettevõtlikud naised: riik peab rohkem toetama raskustes perede lapsi. *Õhtuleht*. 10.01.2010. <http://www.ohhtuleht.ee/361848/ettevotlikud-naised-riik-peab-rohkem-toetama-raskustes-perede-lapsi>, viimati vaadatud 15.06.2014.

Vasali, K. (2013). Vanemahüvitis töötamis enam nõnda palju ei piira. *Õhtuleht*. 29.08.2013. <http://www.ohhtuleht.ee/539718/vanemahuvitis-tootamist-enam-nonda-palju-ei-piira>, viimati

vaadatud 27.05.2014.

Vining, D, L. Ja Weimer Aidan R. (1991). Policy Analysis: Concepts and Practice. Second Edition. London: Prentice Hall.

Võrk, A. (2009). Vanemhüvitise mõju: jõukamad sünnitavad, vaesed enne töötavad. *Postimees*. 31.03.2009. <http://www.postimees.ee/101222/vanemahuvitise-moju-joukamad-sunnitavad-vaesed-enne-tootavad/>, viimati vaadatud 30.05.2014.

Võrk, A. Tiit, E-M, Karu, M. (2009). Vanemahüvitise mõju tööturu - ja sündimuskäitumisele. Riigikogu Toimetised 19, 2009. Elektrooniline väljavõte, <http://www.riigikogu.ee/rito/index.php?id=13768>, viimati vaadatud 17.06.2014.

Õhtuleht. (2011). Kuidas arvutatakse sünnitushüvitist? *Õhtuleht*. 13.12.2011. <http://www.ohtuleht.ee/455949/kuidas-arvutatakse-sunnitushuvitist>, viimati vaadatud 22.06.2014.

Õhtuleht. (2013). Kuidas arvutatakse sünnitushüvitist? *Õhtuleht*. 12.12.2013. <http://www.ohtuleht.ee/556959/kuidas-arvutatakse-sunnitushuvitist>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Zimmermann, Shirely, L. (1995). Understanding Family Policy: Theories & Applications. Second Edition. SAGE kirjastus, lk 159 - 161.

LISA 1. ANALÜÜSIKS KASUTATUD ARTIKLID

Aasma, K. (2013). Seadusemuudatud kaotab vanemahüvitise saaja sissetuleku piirmäära. *Õhtuleht*.09.08.2013.<http://www.oh tuleht.ee/536557/seadusmuudatus-kaotab-vanemahuvitise-saaja-sissetuleku-piirmaara>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Ainsaar, M. (2012). Lapsetoetused: vajaduse ja vaesus segamini. *Päevaleht*.02.04.2012. <http://epl.delfi.ee/news/arvamus/mare-ainsaar-lapsetoetused-vajadused-ja-vaesus-segamini.d?id=64165725>, viimati vaadatud 18.10.2013

Anvelt, K. (2012). Laste- ja peretoetused on poliitikaasta olulisem teema. *Päevaleht*. 04.09.2012.<http://epl.delfi.ee/news/eesti/laste-ja-peretoetused-on-poliitikaasta-olulisim-teema.d?id=64912458>, viimati vaadatud 18.11.2013.

Filippov, M. (2011). Sotsiaalministeerium: tasustatud isapuhkus vajab täiendavat arutelu. *Postimees*.27.09.2011.<http://www.postimees.ee/578474/sotsiaalministeerium-tasustatud-isapuhkus-vajab-taiendavat-arutelu>, viimati vaadatud 22.06.2014.

Filippov, M. (2012). Ministeerium kaalub 371 eurost toetust lasterikaste perede vanematele. *Postimees*.07.06.2012. <http://www.postimees.ee/869084/ministeerium-kaalub-371-eurost-toetust-lasterikaste-perede-vanematele>, viimati vaadatud 18.06.2014.

Jaagant, U. (2009). 2010 oleks vanemahüvitis 35 316 krooni. *Päevaleht*.18.08.2009. <http://epl.delfi.ee/news/eesti/2010-oleks-vanemahuvitis-35-316-krooni.d?id=51175768>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Kaldoja, E. (2010). Brüssel võib Eestile taas isapuhkuse peale suruda. *Postimees*. 25.03.2010. <http://www.postimees.ee/241490/brussel-voib-eestile-taas-isapuhkuse-peale-suruda>, viimati vaadatud 22.06.2014

Kaljuvee, A. (2009). Liiga suur vanemahüvitis. *Päevaleht*.26.06.2009. <http://epl.delfi.ee/news/arvamus/liiga-suur-vanemahuvitis.d?id=51172040>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Kaljuvee, A. (2011). Juhtkiri: Vanemhüvitis vajab kaaslast. *Päevaleht*.28.04.2011.
<http://epl.delfi.ee/news/arvamus/juhtkiri-vanemahuvitis-vajab-kaaslast.d?id=51296136>,
viimati vaadatud 26.02.2014.

Kangro, K. (2012). Sotsid tahavad tõsta esimese ja teise lapse eest makstavat lapsetoetust. *Postimees*.08.08.2012.<http://www.postimees.ee/933472/sotsid-tahavad-tosta-esimese-ja-teise-lapse-eest-makstavat-lapsetoetust>, viimati vaadatud 26.02.2014.

Metsküla, L. (2012). Sotsiaalminister: lastetoetuste tõusu reform vajab kogu ühiskonna toetust. *Õhtuleht*.22.08.2012.<http://www.ohhtuleht.ee/489389/sotsiaalminister-lastetoetuste-tõusu-reform-vajab-kogu-ühiskonna-toetust>, viimati vaadatud 25.11.2013.

Palo, U. (2010). Urve Palo: vanemhüvitis vajab reformi. *Postimees*.28.04.2010.
<http://www.postimees.ee/637156/toots-viimaste-aastate-lastepoliitikat-on-ilmestanud-toetustest-loobumine/>, viimati vaadatud 23.11.2013

Pikhof, H. (2010). Hea nii lapsele kui suurele. *Õhtuleht*.27.05.2010.
<http://www.ohhtuleht.ee/380489/hea-nii-lapsele-kui-ka-suurele>, viimati vaadatud 28.12.2013

Pikhof, H. (2011). Sündimata poistest-piigadest. *Õhtuleht*.13.05.2011
<http://www.ohhtuleht.ee/426636/sundimata-poistest-piigadest>, viimati vaadatud 28.12.2013

Pikhof, H. (2013). Kommentaar: Lastetoetuste läbikukkunud reform. *Õhtuleht*.26.07.2013.
<http://www.ohhtuleht.ee/534930> viimati vaadatud 15.11.2013.

Pöld, A. (2013). Valitsus nuputas välja vanemahüvitise valemi. *Õhtuleht*.30.08.2013.
<http://www.ohhtuleht.ee/539800/valitsus-nuputas-valja-vanemahuvitise-valemi>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Rand, E. (2009). Opositsioon tahab vanemhüvitise ülempiiri langetada. *Päevaleht*.
08.06.2009.<http://epl.delfi.ee/news/eesti/opositsioon-tahab-vanemahuvitise-ulempiiri-langetada.d?id=51170724>, viimati vaadatud 23.11.2013.

Randla, S. (2012). Õiguskantsler: vanemahüvitise seadus on vigane. *Õhtuleht*.05.12.2012.
<http://www.oh tuleht.ee/502044/oiguskantsler-vanemahuvitise-seadus-on-vigane>, viimati
vaadatud 27.05.2014.

Rudi, H. (2009). Vanemhüvitise mõju: jõukamad sünnitavad, vaesed enne töötavad.
Postimees.31.03.2009.<http://www.postimees.ee/101222/vanemahuvitise-moju-joukamad-sunnitavad-vaesed-enne-tootavad/>, viimati vaadatud 10.05.2014.

Rudi, H. (2012a). Lastetoetustest loobujate arv kasvas. *Postimees*.07.04.2012.
<http://www.postimees.ee/799276/lapsetoetusest-loobujate-arv-kasvas>, viimati vaadatud
27.05.2014.

Rudi, H. (2012b). Mitmike vanemad otsivad riigilt abi. *Postimees*.20.05.2012.
<http://www.postimees.ee/846520/mitmike-vanemad-otsivad-riigilt-abi>, viimati vaadatud
22.06.2014.

Sarv, P. (2013). Keskerakond seoks vanemahüvitise maksmise arstliku kontrolliga. *Õhtuleht*.
20.11.2013.<http://www.oh tuleht.ee/554344/keskerakond-seoks-vanemahuvitise-maksmise-arstliku-kontrolliga>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Silm, S. (2011). Sotsid lubavad kolmekordistada lapsetoetuse. *Õhtuleht*.03.01.2011.
<http://www.oh tuleht.ee/408987/sotsid-lubavad-kolmekordistada-lapsetoetuse>, viimati
vaadatud 28.12.2013

Teder, M. (2012). Ansip: alustame lastetoetuse reformiga. *Postimees*.10.06.2012.
<http://www.postimees.ee/871536/ansip-alustame-lastetoetuse-reformiga>, viimati vaadatud
27.05.2014.

Teder, M. (2013). Valitsemise valvurid: peredele suunatud teenused unustati. *Postimees*.
12.06.2013.<http://arvamus.postimees.ee/1267622/valitsemise-valvurid-peredele-suunatud-teenused-unustati>, viimati vaadatud 21.03.2014.

Toots, A. (2011). Toots: viimaste aastate lastepoliitikat on ilmestanud toetustest loobumine.
Postimees.<http://www.postimees.ee/637156/toots-viimaste-aastate-lastepoliitikat-on>

ilmestanud-toetustest-loobumine/, viimati vaadatud 30.05.2014.

Turk, P. (2010). Pirjo Turk: Vanemhüvitis vajab uuendusi. *Postimees*.21.11.2010.

<http://arvamus.postimees.ee/344662/pirjo-turk-vanemahuvitis-vajab-uuendusi/?redir>, viimati vaadatud 23.11.2013.

Vasali, K. (2013). Vanemahüvitis töötamis enam nõnda palju ei piira. *Õhtuleht*.29.08.2013.

<http://www.ohhtuleht.ee/539718/vanemahuvitis-tootamist-enam-nonda-palju-ei-piira>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Võrk, A. (2009). Vanemhüvitise mõju: jõukamad sünnitavad, vaesed enne töötavad.

Postimees.31.03.2009.<http://www.postimees.ee/101222/vanemahuvitise-moju-joukamad-sunnitavad-vaesed-enne-tootavad/>, viimati vaadatud 10.05.2014.

Õhtuleht. (2011). Kuidas arvutatakse sünnitushüvitist? *Õhtuleht*.13.12.2011.

<http://www.ohhtuleht.ee/455949/kuidas-arvutatakse-sunnitushuvitist>, viimati vaadatud 22.06.2014.

Õhtuleht. (2013). Kuidas arvutatakse sünnitushüvitist? *Õhtuleht*.12.12.2013.

<http://www.ohhtuleht.ee/556959/kuidas-arvutatakse-sunnitushuvitist>, viimati vaadatud 27.05.2014.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, MAARJA – LIISA AASNA
(*autori nimi*)

(sünnikuupäev: 05.01.1992)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose Lastetoetuste, vanemapuhkuste ning töö – ja pereelu kajastamine Eesti meedias aastatel 2007-2013,

(*lõputöö pealkiri*)

mille juhendaja on Mare Ainsaar,

(*juhendaja nimi*)

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus/Tallinnas/Narvas/Pärnus/Viljandis, 04. 07.2014, Tartus (*kuupäev*)